

Prezydent RP a władza ustawodawcza

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Schemat](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bibliografia:

- Źródło: *Konstytucja marcowa z 1921 roku.*

Co pięć lat wybieramy w Polsce w powszechnym i bezpośrednim głosowaniu osobę, której powierzamy rolę Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Oznacza to, że cały naród – suweren w demokratycznym państwie – osobiście powierza konkretnej osobie pełnienie obowiązków głowy państwa.

Czy pozycja ustrojowa Prezydenta RP jest adekwatna do tak silnej legitymizacji, jaką uzyskuje w procesie wyborczym? Czy jego relacje z władzą ustawodawczą ją odzwierciedlają?

Twoje cele

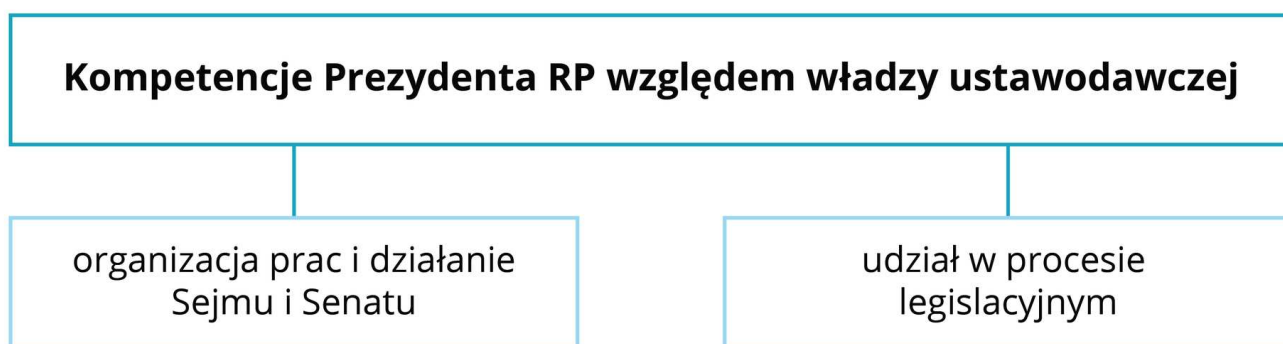
- Scharakteryzujesz relacje między Prezydentem RP a Sejmem i Senatem.
- Wyjaśnisz uprawnienia Prezydenta RP w zakresie organizacji i działania Sejmu i Senatu.
- Przeanalizujesz i rozważysz rolę, jaką odgrywa Prezydent RP w procesie legislacyjnym.

Przeczytaj

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej jest naczelnym organem władzy, dlatego jego **prerogatywy** określone są w konstytucji. Są to takie akty urzędowe, które do swojej ważności nie wymagają **kontrasygnaty**, tj. współpodpisania przez Prezesa Rady Ministrów. Prezydent RP w tych kwestiach może decydować zupełnie samodzielnie.

Część tych prerogatyw to kompetencje wobec władzy ustawodawczej – Prezydent RP decyduje w kwestiach organizacyjnych i związanych z działaniem Sejmu i Senatu. Część z tych uprawnień wiąże się natomiast z uczestnictwem w **procesie legislacyjnym**.

Kompetencje Prezydenta RP względem władzy ustawodawczej

Źródło: Englishsquare.pl Sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Uprawnienia Prezydenta RP związane z organizacją i działaniem Sejmu i Senatu

W ramach organizacji Sejmu i Senatu podstawowym zadaniem Prezydenta RP jest **zarządzanie wyborów**, zwanych potocznie parlamentarnymi. Najpóźniej 90 dni przed końcem czteroletniej **kadencji** poprzedniego Sejmu i Senatu prezydent ogłasza wybraną przez siebie datę wyborów. Muszą się one odbyć w dzień wolny od pracy, nie później niż na 30 dni przed upływem kadencji.

Schemat przedstawiający proces zarządzania wyborów przez Prezydenta RP podczas pełnej, czteroletniej kadencji. Poszukaj w Konstytucji RP odpowiednich przepisów i przedstaw, jak wygląda ta procedura w wypadku skrócenia kadencji Sejmu i Senatu.

Źródło: Englishsquare.pl Sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Po wyborach Prezydent RP **zwołuje pierwsze posiedzenie** Sejmu i Senatu. Wskazuje Marszałka Seniora, pod przewodnictwem którego odbywa się to posiedzenie. Wtedy każda z izb wybiera marszałka, który zajmie się organizacją jej prac w przyszłości.

Prezydent RP może też **zwracać się z orędziem** do Sejmu i Senatu oraz do Zgromadzenia Narodowego w dowolnej sprawie, a jego wystąpienia nie jest przedmiotem debaty.

Najistotniejszą kompetencją Prezydenta RP w zakresie organizacji i działania obu izb jest możliwość **skrócenia kadencji** Sejmu (a tym samym również Senatu). Prezydent RP nie może jednak skrócić kadencji Sejmu, kiedy tylko mu się podoba – może to zrobić jedynie w dwóch, ściśle określonych w konstytucji przypadkach:

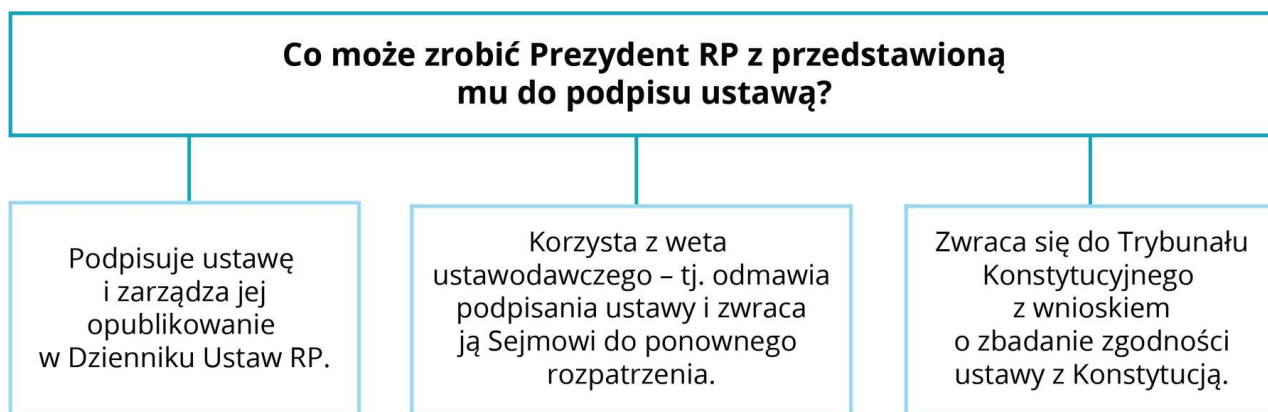
- **obligatoryjnie** – jeśli po wyczerpaniu wszystkich możliwości Sejmowi nie udało się wyłonić rządu, tj. uchwalić wotum zaufania dla Rady Ministrów, Prezydent RP musi skrócić kadencję Sejmu i zarządzić kolejne wybory,
- **fakultatywnie** – jeśli w ciągu czterech miesięcy od przekazanie Sejmowi przez Radę Ministrów projektu ustawy budżetowej nie zostanie ona przedstawiona głowie państwa do podpisu, Prezydent RP może (ale nie musi) skrócić kadencję Sejmu.

Upewnienia Prezydenta RP w procesie legislacyjnym

Prezydent RP ma prawo **inicjatywy ustawodawczej**. Oznacza to, że może przygotować swój projekt ustawy, przedstawić go Marszałkowi Sejmu, a izba ma obowiązek go rozpatrzyć.

W sprawach o szczególnym znaczeniu dla państwa Prezydent RP za zgodą Senatu może zarządzić ogólnokrajowe **referendum**. Jego wynik będzie wiążący, jeśli weźmie w nim udział więcej niż połowa uprawnionych do głosowania. W ten sposób głowa państwa może również pośrednio wpływać na prace legislacyjne Sejmu i Senatu.

Kiedy Sejm i Senat zakończą prace nad ustawą, trafia ona do Prezydenta RP.

Schemat przedstawia uprawnienia Prezydenta związane z przedstawioną mu ustawą

Źródło: Englishsquare.pl Sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Prezydenckie **weto** ustawodawcze w Polsce ma charakter zawieszający, co oznacza, że możliwe jest ponowne przegłosowanie ustawy przez Sejm, większą niż poprzednio większością głosów. Wynosi ona $\frac{3}{5}$ co najmniej połowy ustawowej liczby posłów (kwalifikowana większość).

Warto zauważyć, że orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego mają charakter ostateczny – jeśli zdecyduje on, że ustawa nie jest zgodna z konstytucją, Prezydent RP nie może jej podpisać. Jeśli natomiast Trybunał uzna ustawę za zgodną z konstytucją, głowa państwa musi ją podpisać.

Słownik

legitymizacja

atrybut władzy politycznej wyrażający uprawnienie rządzących do podejmowania wiążących decyzji – przy równoczesnej aprobacie rządzonych (na podst. A. Antoszewski, R. Herbut *Leksykon politologii*)

prerogatywa

przywilej, uprawnienie wynikające z zajmowanego stanowiska, uprawnienie głowy państwa niewymagające uzgodnienia z parlamentem/Radą Ministrów

weto

prawo wyrażenia sprzeciwu wobec podjętej decyzji pozwalające na odrzucenie w całości (weto absolutne) lub wstrzymanie (weto zawieszające) jakiegoś aktu prawnego

proces legislacyjny

proces tworzenia prawa (uchwalania ustaw), ściśle uregulowany przez Konstytucję oraz Regulamin Sejmu i Senatu

inicjatywa ustawodawcza

uprawnienie do przedkładania władzy ustawodawczej projektów aktów normatywnych

kadencja

ustawowo określony czas pełnienia danej funkcji, sprawowania urzędu

orędzie

uroczyste przemówienie ważnej osoby w państwie, zwykle dotyczące bieżącej sytuacji politycznej

referendum ogólnokrajowe

głosowanie powszechne, w którym wszyscy obywatele wyrażają swoją wolę co do sposobu rozstrzygnięcia konkretnej sprawy

kontrasygnata

dodatkowe podpisanie aktu prawnego przez osobę wymagane dla jego ważności i przenoszące odpowiedzialność (polityczną, prawną) na tę osobę

Schemat

Polecenie 1

Przeanalizuj schemat ilustrujący zależności między Prezydentem RP a władzą ustawodawczą w Polsce. Zwróć uwagę, jakie kompetencje Prezydenta RP w tej dziedzinie związane są z organizacją i działaniem Sejmu i Senatu, a jakie dotyczą jego udziału w procesie legislacyjnym.

Zapoznaj się z materiałami źródłowymi ilustrującymi każdą z kompetencji Prezydenta RP, odszukaj odpowiednie artykuły Konstytucji RP regulujące każde z tych uprawnień i wykonaj zamieszczone pod materiałami polecenia.

Czy twoim zdaniem prezydent zajmuje silną pozycję względem władzy ustawodawczej w odniesieniu do jej organizacji i działania? A jak oceniasz jego rolę w procesie legislacyjnym? Swoje opinie poprzyj odpowiednimi argumentami.

Prezydent RP a władza ustawodawcza

Źródło: Englishsquare.pl Sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Ćwiczenie 1

Znajdź informacje na temat tego, jak często w III RP wykorzystywana była przez głowę państwa możliwość zarządzania referendum ogólnokrajowego, czego dotyczyły te referenda, jakie były ich wyniki i ile wyniosła frekwencja. Czy zawsze udało się Prezydentowi RP doprowadzić do przeprowadzenia referendum?

Ćwiczenie 2

Znajdź informacje na temat tego, jak często prezydenci III RP wykorzystywali weto ustawodawcze i w jakich sprawach (przynajmniej jeden przykład sprawy dla każdego prezydenta). Czy ich weto okazywało się skuteczne, czy Sejmowi udawało się ponownie uchwalić ustawę?

Ćwiczenie 3

Znajdź informacje na temat tego, jak często prezydenci III RP korzystali z prawa inicjatywy ustawodawczej i czego dotyczyły ich propozycje. Podaj przynajmniej po jednym przykładzie projektu ustawy każdego z prezydentów.

Ćwiczenie 4

Jaki charakter ma prezydenckie weto w Polsce? Jak rozumiesz słowa: „ustawodawcze weto Prezydenta RP w praktyce może mieć charakter absolutny”? Zapisz swoją odpowiedź i porównaj ją ze spostrzeżeniami innych uczniów.

Sprawdź się

Pokaż ćwiczenia:

Ćwiczenie 1

Ćwiczenie 2

Przeanalizuj wpis senatora Marka Borowskiego na Tweeterze i odpowiedz na pytanie.

Marek Borowski
@MarekBorowski

Obserwuj

PiS przesunął ostat. uchwalenie budżetu na 24.01. Jeśli Kuchciński prześle Prezydentowi budżet 30.01. - Duda może rozw.Sejm. Przyspiesz. wybory muszą się odbyć do 45 dni, a zgłoszenie list-do 20 dni. Uwaga opozycja! Nie możecie dać się zaskoczyć! Jest jeszcze czas, aby się przygot.

12:39 - 10 sty 2018

314 podań dalej 632 polubienia

 117 314 632

Zapoznaj się z fragmentem Konstytucji RP i wykonaj ćwiczenie.

” Art. 122

1. Po zakończeniu postępowania określonego w art. 121 Marszałek Sejmu przedstawia uchwaloną ustawę do podpisu Prezydentowi Rzeczypospolitej.
2. Prezydent Rzeczypospolitej podpisuje ustawę w ciągu 21 dni od dnia przedstawienia i zarządza jej ogłoszenie w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.
3. Przed podpisaniem ustawy Prezydent Rzeczypospolitej może wystąpić do Trybunału Konstytucyjnego z wnioskiem w sprawie zgodności ustawy z Konstytucją. Prezydent Rzeczypospolitej nie może odmówić podpisania ustawy, którą Trybunał Konstytucyjny uznał za zgodną z Konstytucją.
4. Prezydent Rzeczypospolitej odmawia podpisania ustawy, którą Trybunał Konstytucyjny uznał za niezgodną z Konstytucją. Jeżeli jednak niezgodność z Konstytucją dotyczy poszczególnych przepisów ustawy, a Trybunał Konstytucyjny nie orzeknie, że są one nierozdzielnie związane z całą ustawą, Prezydent Rzeczypospolitej, po zasięgnięciu opinii Marszałka Sejmu, podpisuje ustawę z pominięciem przepisów uznanych za niezgodne z Konstytucją albo zwraca ustawę Sejmowi w celu usunięcia niezgodności.
5. Jeżeli Prezydent Rzeczypospolitej nie wystąpił z wnioskiem do Trybunału Konstytucyjnego w trybie ust. 3, może z umotywowanym wnioskiem przekazać ustawę Sejmowi do ponownego rozpatrzenia. Po ponownym uchwaleniu ustawy

przez Sejm większością 3/5 głosów w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby posłów Prezydent Rzeczypospolitej w ciągu 7 dni podpisuje ustawę i zarządza jej ogłoszenie w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej. W razie ponownego uchwalenia ustawy przez Sejm Prezydentowi Rzeczypospolitej nie przysługuje prawo wystąpienia do Trybunału Konstytucyjnego w trybie ust. 3.

6. Wystąpienie Prezydenta Rzeczypospolitej do Trybunału Konstytucyjnego z wnioskiem w sprawie zgodności ustawy z Konstytucją lub z wnioskiem do Sejmu o ponowne rozpatrzenie ustawy wstrzymuje bieg, określonego w ust. 2, terminu do podpisania ustawy.

Zapoznaj się z przytoczonym fragmentem Konstytucji RP i wykonaj zadanie.

” Art. 122

5. Jeżeli Prezydent Rzeczypospolitej nie wystąpił z wnioskiem do Trybunału Konstytucyjnego w trybie ust. 3, może z umotywowanym wnioskiem przekazać ustawę Sejmowi do ponownego rozpatrzenia. Po ponownym uchwaleniu ustawy przez Sejm większością 3/5 głosów w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby posłów Prezydent Rzeczypospolitej w ciągu 7 dni podpisuje ustawę i zarządza jej ogłoszenie w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej. W razie ponownego uchwalenia ustawy przez Sejm Prezydentowi Rzeczypospolitej nie przysługuje prawo wystąpienia do Trybunału Konstytucyjnego w trybie ust. 3.

Art. 131

2. Marszałek Sejmu tymczasowo, do czasu wyboru nowego Prezydenta Rzeczypospolitej, wykonuje obowiązki Prezydenta Rzeczypospolitej w razie:

- 1) śmierci Prezydenta Rzeczypospolitej,
- 2) zrzeczenia się urzędu przez Prezydenta Rzeczypospolitej,
- 3) stwierdzenia nieważności wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej lub innych przyczyn nieobjęcia urzędu po wyborze,
- 4) uznania przez Zgromadzenie Narodowe trwałej niezdolności Prezydenta Rzeczypospolitej do sprawowania urzędu ze względu na

stan zdrowia, uchwałą podjętą większością co najmniej 2/3 głosów ustawowej liczby członków Zgromadzenia Narodowego,

5) złożenia Prezydenta Rzeczypospolitej z urzędu orzeczeniem Trybunału Stanu.

3. Jeżeli Marszałek Sejmu nie może wykonywać obowiązków Prezydenta Rzeczypospolitej, obowiązki te przejmuje Marszałek Senatu.

4. Osoba wykonująca obowiązki Prezydenta Rzeczypospolitej nie może postanowić o skróceniu kadencji Sejmu.

Art. 224

1. Prezydent Rzeczypospolitej podpisuje w ciągu 7 dni ustawę budżetową albo ustawę o prowizorium budżetowym przedstawioną przez Marszałka Sejmu. Do ustawy budżetowej i ustawy o prowizorium budżetowym nie stosuje się przepisu art. 122 ust. 5.

2. W przypadku zwrócenia się Prezydenta Rzeczypospolitej do Trybunału Konstytucyjnego w sprawie zgodności z Konstytucją ustawy budżetowej albo ustawy o prowizorium budżetowym przed jej podpisaniem, Trybunał orzeka w tej sprawie nie później niż w ciągu 2 miesięcy od dnia złożenia wniosku w Trybunale.

Art. 235

1. Projekt ustawy o zmianie Konstytucji może przedłożyć co najmniej 1/5 ustawowej liczby posłów, Senat lub Prezydent Rzeczypospolitej.

7. Po zakończeniu postępowania określonego w ust. 4 i 6 Marszałek Sejmu przedstawia Prezydentowi Rzeczypospolitej uchwaloną ustawę do podpisu. Prezydent Rzeczypospolitej podpisuje ustawę w ciągu 21 dni od dnia przedstawienia i zarządza jej ogłoszenie w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.

Ćwiczenie 6

Ćwiczenie 7

Ćwiczenie 8

Zgodnie z art. 140 Konstytucji prezydenckiego orędzia do Sejmu, Senatu lub Zgromadzenia Narodowego nie czyni się przedmiotem debaty. Podaj przynajmniej jedną wadę i jedną zaletę takiego rozwiązania.

Ćwiczenie 9

Zapoznaj się z fragmentem Konstytucji marcowej z 1921 roku. Następnie rozstrzygnij, czy pozycja ustrojowa głowy państwa wynikająca z przedstawionych fragmentów aktu prawnego była bardziej znacząca niż w obecnie obowiązującej Konstytucji RP.

Odpowiedź uzasadnij, odnosząc się do przytoczonych przepisów prawnych i obecnych uregulowań w tym zakresie.

” **Konstytucja marcowa z 1921 roku**

Art. 2. Władza zwierzchnia w Rzeczypospolitej Polskiej należy do Narodu. Organami Narodu w zakresie ustawodawstwa są Sejm i Senat, w zakresie władzy wykonawczej – Prezydent Rzeczypospolitej łącznie z odpowiedzialnymi ministrami, w zakresie wymiaru sprawiedliwości – niezawisłe Sądy.

Art. 10. Prawo inicjatywy ustawodawczej przysługuje Rządowi i Sejmowi. [...]

Art. 35. Każdy projekt ustawy, przez Sejm uchwalony, będzie przekazany Senatowi do rozpatrzenia. Jeżeli Senat nie podniesie w ciągu 30 dni od dnia doręczenia mu uchwalonego projektu ustawy żadnych przeciwko niemu zarzutów – Prezydent Rzeczypospolitej zarządzi ogłoszenie ustawy. [...] Jeżeli Sejm zmiany, przez Senat proponowane, uchwali zwykłą większością, albo odrzuci większością 11/20 głosujących – Prezydent Rzeczypospolitej zarządzi ogłoszenie ustawy w brzmieniu, ustalonym ponowną uchwałą Sejmu.

Art. 39. Prezydenta Rzeczypospolitej wybierają na lat sied[em] bezwzględną większością głosów Sejm i Senat, połączone w Zgromadzenie Narodowe. [...]

Dz.U. [...], nr 44, poz. 267 [pisownia oryginalna].

Źródło: *Konstytucja marcowa z 1921 roku.*

Dla nauczyciela

Autorka: Anna Rabięga

Przedmiot: wiedza o społeczeństwie

Temat: Prezydent RP a władza ustawodawcza

Grupa docelowa: III etap edukacyjny, liceum, technikum, zakres podstawowy i rozszerzony

Podstawa programowa:

zakres podstawowy

III. Organy władzy publicznej w Rzeczypospolitej Polskiej.

Uczeń:

5) wykazuje znaczenie, jakie dla pozycji ustrojowej Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej ma fakt wyborów powszechnych; przedstawia kompetencje Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej: ceremonialno-reprezentacyjne, w stosunku do rządu, parlamentu i władzy sądowniczej, w polityce zagranicznej oraz bezpieczeństwa państwa; analizuje – z wykorzystaniem wyników badań opinii publicznej – poziom legitymizacji społecznej władzy prezydenckiej.

zakres rozszerzony

VIII. Modele sprawowania władzy.

Uczeń:

2) analizuje sposób wyboru i charakteryzuje formę (jednoosobowa lub kolegialna) głowy państwa we współczesnych republikach; odróżnia prerogatywy Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej od innych jego uprawnień.

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji;
- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje obywatelskie.

Cele operacyjne:

Uczeń:

- charakteryzuje relacje między Prezydentem RP a Sejmem i Senatem;
- wyjaśnia uprawnienia Prezydenta RP w zakresie organizacji i działania Sejmu i Senatu;
- analizuje i rozważa rolę, jaką odgrywa Prezydent RP w procesie legislacyjnym.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm,
- konektywizm.

Metody i techniki nauczania:

- WebQuest;
- burza mózgów;
- dyskusja.

Formy pracy:

- praca indywidualna;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami i dostępem do internetu, słuchawki;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda;
- kartki w trzech kolorach – czerwonym, żółtym i zielonym – dla każdego ucznia po jednym zestawie kartek.

Przebieg zajęć

Faza wstępna:

1. Podczas poprzednich zajęć uczniowie odliczają do trzech. Poszczególne numery poszukają i przygotowują na następne zajęcia informacje (WebQuest):

- numery 1: Jak często w III RP wykorzystywana była przez Prezydenta RP możliwość zarządzania referendum ogólnokrajowego? Czego dotyczyły te referenda? Jakie były ich wyniki i ile wyniosła frekwencja? Czy zawsze udało się Prezydentowi RP doprowadzić do przeprowadzenia referendum? (ćwiczenie 1 do multimedium);
- numery 2: Jak często prezydenci III RP wykorzystywali weto ustawodawcze i w jakich sprawach (przynajmniej jeden przykład sprawy dla każdego prezydenta). Czy ich weto okazywało się skuteczne, czy Sejmowi udawało się ponownie uchwalić ustawę? (ćwiczenie 2 do multimedium);
- numery 3: Jak często prezydenci korzystają z prawa inicjatywy ustawodawczej? Czego dotyczyły ich propozycje? Podaj przynajmniej po jednym przykładzie projektu ustawy każdego z prezydentów, który cię zainteresował (ćwiczenie 3 do multimedium).

2. Burza mózgów: W jaki sposób wybierana jest w Polsce głowa państwa?. Zapis propozycji na tablicy. Szczególnie istotne jest, by wspomnieć o powszechnym i bezpośrednim wyborze Prezydenta RP przez naród oraz o konieczności uzyskania przez niego bezwzględnej większości, czyli o tych kwestiach, które decydują o silnej legitymizacji głowy państwa. Jeśli uczniowie mają problem z przypomnieniem sobie tych właśnie kwestii, można zadać pytania naprowadzające, np.

- Kto wybiera Prezydenta RP?
- Dlaczego czasem musi odbyć się druga tura wyborów prezydenckich?

3. Chętny/wybrany uczeń przypomina, czym jest legitymizacja władzy. Jeśli pojawiają się problemy z podaniem definicji, nauczyciel może sam ją przypomnieć. Zadaje pytanie:

- Czy waszym zdaniem głowa państwa w polskim systemie politycznym ma silną, czy słabą legitymizację?

Uczniowie uzasadniają swoje opinie, posługując się zapisanymi na tablicy cechami charakteryzującymi wybór Prezydenta RP. Nauczyciel podkreśla poprawnie wybrane argumenty przemawiające za silną legitymizacją głowy państwa w Polsce.

3. Przedstawienie tematu i celów zajęć.

Faza realizacyjna:

1. Praca z multimediami bazowym „Prezydent RP a władza ustawodawcza”. Wspólna analiza materiałów źródłowych dotyczących kompetencji głowy państwa wobec władzy ustawodawczej. Trzeba zwrócić uwagę na to, że kompetencje można podzielić na uprawnienia Prezydenta RP związane z organizacją i działaniem Sejmu i Senatu oraz jego kompetencje w procesie legislacyjnym.

2. Uczniowie otrzymują zestawy kartek w trzech kolorach (czerwona, żółta, zielona) – po jednym zestawie dla każdego. Po przeanalizowaniu każdej kompetencji wspólnie ustalają, czy świadczy ona o dużym (kartka czerwona), średnim (kartka żółta), czy niewielkim (kartka zielona) znaczeniu Prezydenta RP w jego relacji względem władzy ustawodawczej. Dwóch uczniów pomaga w obliczaniu głosów (jeden zlicza kartki czerwone, drugi zielone, żółte to różnica między liczbą uczniów w klasie a sumą kartek zielonych i czerwonych).

3. Wspólna analiza kolejnych kompetencji Prezydenta RP względem władzy ustawodawczej (multimedia), za każdym razem postępując według schematu:

- odczytanie kompetencji, odsłuchanie lub odczytanie materiałów źródłowych, wykonanie polecenia,
- chętny/wybrany uczeń prezentuje rozwiązanie; reszta klasy ocenia jego poprawność i w miarę potrzeby uzupełnia,
- głosowanie dotyczące wagi danej kompetencji Prezydenta RP i obliczanie głosów,

- podczas obliczania głosów chętni/wybrani uczniowie (po jednym z kartką czerwoną i zieloną) uzasadniają swoje wybory,
- zapisanie obok omawianej kompetencji wyników głosowania ogólnoklasowego.

Należy zadbać, aby nie wybierać do odpowiedzi i innych czynności wciąż tych samych osób – poprawne przeprowadzenie powyższego ćwiczenia zakłada aktywny udział wszystkich (jako wyjaśniających uprawnienia Prezydenta RP, uzasadniających wybory w głosowaniach, pomocników w liczeniu, podsumowujących ćwiczenie itp.).

4. W celu podsumowania omówionych uprawnień Prezydenta RP uczniowie rozwiązują ćwiczenia 3–6 z zestawu ćwiczeń. Wspólna weryfikacja odpowiedzi.

5. Dwóch chętnych/wybranych uczniów podsumowuje rezultaty klasowych głosowań oraz uzasadnia swoje odpowiedzi:

- Czy głowa państwa zajmuje silną pozycję ustrojową względem władzy ustawodawczej w Polsce?
- Czy pozycja ustrojowa Prezydenta RP względem władzy ustawodawczej jest adekwatna do posiadanej przez niego legitymizacji do sprawowania władzy?

6. Uczniowie przekonują się, czy ich przeświadczenie odnośnie do silnej/słabej pozycji ustrojowej Prezydenta RP w obecnej Konstytucji jest słuszne. W tym celu rozwiązują ćwiczenie 8 (porównanie obecnej pozycji ustrojowej Prezydenta RP z pozycją gwarantowaną głowie państwa na mocy konstytucji marcowej). Wspólna analiza odpowiedzi.

7. W drugiej części lekcji odwołanie do informacji przygotowanych przez uczniów przed zajęciami. Po przedstawieniu każdego zagadnienia krótka dyskusja:

- Jakie znaczenie ma możliwość zarządzania przez Prezydenta RP (za zgodą Senatu) referendum ogólnokrajowego? Czy ta instytucja ma waszym zdaniem sens? Co przemawia za jej utrzymaniem, a co za zniesieniem?
- Jaki charakter ma prezydenckie weto w Polsce? Jak rozumiesz słowa „ustawodawcze weto Prezydenta RP w praktyce może mieć charakter absolutny”? Jakie wady i zalety ma wyposażenie Prezydenta RP w takie uprawnienie?
- Czy Prezydent RP często korzysta z uprawnienia do inicjatywy ustawodawczej? Czy warto tę kompetencję zachować czy lepiej, by głowa państwa była jej pozbawiona?

8. Chętni/wybrani uczniowie podsumowują każdą dyskusję i przedstawiają swój punkt widzenia, w taki sposób jednak, by pojawiło się w nim odniesienie do przeciwnego stanowiska, np. formułując swoją odpowiedź według schematu: „Z jednej strony..., uważam jednak, że...”.

Dyskusje można również przeprowadzić w grupach, a ich rezultaty przedstawić na forum klasy, prezentując zarówno informacje na temat wykorzystania przez Prezydenta RP

wybranych form zaangażowania w proces legislacyjny (odpowiednio: referendum, weto ustawodawcze oraz inicjatywa ustawodawcza), jak i wnioski z przeprowadzonych dyskusji grupowych.

Faza podsumowująca:

1. Podsumowanie najważniejszych informacji omawianych podczas lekcji. Odpowiedzi na pytania:

- Jak możemy podzielić kompetencje Prezydenta RP względem władzy ustawodawczej?
- Ile uprawnień ma Prezydent RP w odniesieniu do organizacji i działania Sejmu i Senatu? Jakie to uprawnienia?
- Ile uprawnień ma Prezydent RP w zakresie jego udziału w procesie legislacyjnym? Jakie to uprawnienia?

Praca domowa:

1. Zagadka: Czy w historii III RP Prezydent RP kiedykolwiek rozwiązał Sejm przed upływem kadencji? Kiedy i w jakich okolicznościach? Pięcioro uczniów, którzy jako pierwsi przekażą nauczycielowi poprawną odpowiedź, otrzyma pozytywną ocenę z zadania domowego.

Materiały pomocnicze:

Konstytucja RP

Wskazówki metodyczne opisujące różne zastosowania multimediu:

Nauczyciel może podzielić klasę na dziewięć grup, które w kolejnych dziewięciu rundach odpowiedzialne będą za jedno z czterech zadań:

- wyjaśnienie, na czym polega dane uprawnienie głowy państwa i w jaki sposób uregulowane jest w Konstytucji RP,
- wskazanie, dlaczego to uprawnienie może być uważane za mało istotne,
- wskazanie, dlaczego to uprawnienie może być uważane za bardzo istotne.
- zdecydowanie w głosowaniu, czy uprawnienie jest istotne czy nie.

Dzieje się to według następującego schematu:

Runda	Wyjaśnienie uprawnień	Argument przemawiający za tym, że uprawnienie jest istotne	Argument przemawiający za tym, że uprawnienie nie jest istotne	Głosowanie, czy uprawnienie jest istotne, czy nie
1: Zarządzanie wyborów do Sejmu i Senatu	Grupa 1	Grupa 2	Grupa 3	Grupy 4-9

Runda	Wyjaśnienie uprawnienia	Argument przemawiający za tym, że uprawnienie jest istotne	Argument przemawiający za tym, że uprawnienie nie jest istotne	Głosowanie, czy uprawnienie jest istotne, czy nie
2: Zwoływanie pierwszego posiedzenia nowo wybranych Sejmu i Senatu	Grupa 2	Grupa 3	Grupa 4	Grupy 1 i 5-9
3: Zwracanie się z orędziem do Sejmu, do Senatu lub do Zgromadzenia Narodowego	Grupa 3	Grupa 4	Grupa 5	Grupy 1, 2, 6-9
4: Skracanie kadencji Sejmu w przypadkach określonych w Konstytucji	Grupa 4	Grupa 5	Grupa 6	Grupy 1-3 i 7-9
5: Inicjatywa ustawodawcza	Grupa 5	Grupa 6	Grupa 7	Grupy 1-4 i 8-9
6: Zarządzanie referendum ogólnokrajowego	Grupa 6	Grupa 7	Grupa 8	Grupy 1-5 i 9
7: Podpisywanie albo odmowa podpisania ustawy	Grupa 7	Grupa 8	Grupa 9	Grupy 1-6
8: Zwracanie się z wnioskiem do Trybunału Konstytucyjnego	Grupa 8	Grupa 9	Grupa 1	Grupy 2-7
9: Zarządzanie ogłoszenia ustawy w Dzienniku Ustaw RP	Grupa 9	Grupa 1	Grupa 2	Grupy 3-8